

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6
Кафедра соціології та психології*

РОБОЧА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни «Соціальна психологія»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 7 від 30.08.2023 р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол № 7 від 25.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та
соціально-економічних дисциплін
Протокол № 7 від 29.08.2023 р.

Розглянуто на засіданні кафедри
соціології та психології
Протокол № 8 від 15.08.2023 р.

Розробник:

Доцент кафедри соціології та психології, кандидат біологічних наук, доцент
Шахова О.Г.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри психології та педагогіки Харківської державної академії культури, кандидат психологічних наук, доцент Віденєєв І.О.
2. Доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент Шиліна А.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 6 Загальна кількість годин – 180 Кількість тем – 14	05 соціальні та поведінкові науки; 053 Психологія; Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс - 3 Семестр: 5, 6 Вид контролю: залік, екзамен
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 48; Семінарські заняття – 48 ; Практичні заняття – 0; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота - 84; Індивідуальні завдання: Реферати (тощо) – 1	заочна форма навчання Лекції – 14; Семінарські заняття – 14; Практичні заняття – 0; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 152; Індивідуальні завдання: Реферати – 1	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Соціальна психологія» полягає в формуванні уявлень про психологічну природу людських взаємовідносин, особливостей проявів психіки людини в соціальному середовищі, про те, як відбувається усвідомлення людиною навколишнього світу й оцінка себе та іншого, про психологічну характеристику групи.

Основні **завдання** курсу «Соціальна психологія»:

1. Формування у студентів теоретичних знань із соціальної психології.
2. Вироблення практичних навичок професійної роботи з використанням знань з дисципліни соціальна психологія.
3. Виробити у студентів уміння використовувати різноманітні прийоми і способи комунікації для успішної взаємодії з людьми.
4. Формувати у студентів розуміння природи і специфіки проблем міжособистісної взаємодії людей.
5. Розвивати уміння аналізувати внутрішньогрупові і міжгрупові відносини, соціально-психологічні явища у малих і великих групах.
6. Сприяти становленню у майбутніх фахівців здатності вбачати та усвідомлювати соціально-психологічні проблеми особистості, її соціалізації, активізувати особистісний та творчий потенціал.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, філософія, соціологія, вступ до спеціальності, антропологія, історія.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- предмет, завдання, категорії соціальної психології;
- історичні етапи становлення соціальної психології як самостійної галузі наукового знання;
- методи дослідження соціально-психологічних явищ та процесів;
- соціально-психологічні характеристики спілкування та міжособистісної взаємодії;
- психологічні особливості великих груп та масових явищ;
- психологічні характеристики малих соціальних груп і міжгрупової взаємодії;
- соціально-психологічні аспекти становлення особистості, проблеми її соціалізації, особливості функціонування особистості у структурі суспільних відносин;
- різні підходи до проблем особистості та її соціалізації.

вміти: оперувати понятійно-категоріальним апаратом соціальної психології, орієнтуватися в основних соціально-психологічних теоріях, знати внесок вітчизняних психологів у розробку соціальної психології колективу, лідерства і керівництва; знаходити соціально-психологічні проблеми; вивчати особливості взаємодії особистості і суспільства, соціально-психологічні особливості особистості, закономірності соціального розвитку особистості, становлення і функціонування великих і малих соціальних груп.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні компетентності	ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані

		рішення.
--	--	----------

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	ЗК-8	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК-9	Здатність працювати в команді.
	СК-1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
	СК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
	СК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК-10	Здатність адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. Соціальна психологія як явище і як наука. Предмет та методи соціальної психології.

Об'єкт та предмет соціальної психології як науки. Труднощі визначення предмету соціальної психології. Залежність розуміння предмету соціальної психології від розуміння предмету в загальній психології та соціології. Соціологічний підхід до розуміння предмету соціальної психології. Психологічний підхід до розуміння предмету соціальної психології. Соціальна психологія як психолого-соціологічна наука, як галузь психологічної науки. Основні точки зору на предмет соціальної психології у вітчизняній науці. Розуміння предмету соціальної психології у зарубіжній соціально-психологічній літературі. Функції соціальної психології: теоретико-пізнавальна, комунікативна, гуманістична, прогностична, прикладна. Методологія і методи соціально-психологічних досліджень. Поняття методології соціально-психологічного пізнання. Основні методологічні принципи соціально-психологічного дослідження та їх загальна характеристика: принцип конкретно-історичного підходу; принцип об'єктивності; принцип системності, принцип розвитку; принцип гуманізму, принцип діяльності, принцип зворотного зв'язку. Співвідношення методології та методів дослідження. Методи соціально-психологічного дослідження. Поняття методу. Класифікація методів соціальної психології.

ТЕМА №2. Етапи становлення та розвитку соціальної психології як науки

Передумови виникнення соціальної психології як самостійної галузі знань. Основні історичні віхи розвитку соціальної психології. Зародження соціально-психологічних ідей у надрах суспільних і природничих наук. Ідеї Л.Фейєрбаха, Г. Гегеля, В.Вундта, Г.Тарда, Г.Лебона, В. Мак-Даугалла.

Перші соціально-психологічні теорії та їхнє значення у подальшому

становленні та розвитку науки. Експериментальний період в розвитку соціальної психології. Наукові теорії В.Меде, Г. Олпорта, Д.Морено, Дж. Міда, Т.Шибутані та ін. Необіхевіоризм в сучасній соціальній психології. Психоаналітична інтерпретація соціально-психологічних феноменів. Тривимірна теорія інтерперсональної поведінки В.Шутця. Інтеракціонізм в соціальній психології. Концепція Дж. Міда як основна інтеракціоністична орієнтація. Рольові теорії. Теорія референтної групи (Г.Хайман, Т.Ньюк, М.Шериф, Г.Келлі та ін.). Когнітивізм як домінуюча орієнтація в сучасній соціальній психології. Вихідні принципи і проблематика дослідження. Загальні характеристики теорії когнітивної відповідності.

ТЕМА №3 Спілкування як соціально-психологічний феномен. Сторони спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна.

Поняття про спілкування в соціальній психології. Спілкування як соціально- психологічний феномен, як реалізація суспільних відносин і міжособистісних стосунків. Суспільні відносини: поняття, сутність, види. Міжособистісні стосунки: поняття, сутність. Соціальна роль і рольова поведінка. Структура, зміст, форми і механізми спілкування. Основні аспекти (сторони) спілкування (комунікативна, інтерактивна, перцептивна). Рівні спілкування: макрорівень, мезорівень, мікрорівень. Види спілкування: за результативністю взаємодії та ефектом; за безпосередністю контактів; за типом зв'язків між учасниками спілкування; за тривалістю. Стилі спілкування: авторитарний (менторський), демократичний, ліберальний. Форми спілкування. Функції спілкування за змістом, за метою.

ТЕМА №4. Міжособистісні відносини: спілкування та взаєморозуміння.

Спілкування як обмін інформацією. Поняття «комунікація». Основні елементи комунікативного процесу. Комунікативні позиції. Міжособистісний простір і його вплив на ефективність спілкування. Основні прийоми ефективного слухання. Труднощі ефективного слухання. Зворотний зв'язок. Функції зворотного зв'язку. Бар'єри комунікації. Психологічні комунікативні бар'єри. Спілкування як взаємодія, як реалізація потреби в соціальному об'єднанні. Види взаємодії. Основні стилі взаємодії. Форми поведінки особистості у міжособистісній взаємодії. Конструктивні форми взаємодії. Деструктивні форми взаємодії. Способи психологічно впливу в процесі взаємодії. Міжособистісний вплив як процес і результат зміни одним індивідом поведінки, установок, намірів, уявлень і оцінок іншого. Стратегії впливу. Види міжособистісного впливу. Види міжособистісних стосунків. Бар'єри взаємодії. Поняття соціальної перцепції. Ефекти, механізми і феномени міжособистісного сприймання. Ефекти соціальної перцепції. Психологічні механізми соціальної перцепції. Каузальна атрибуція. Атракція як явище взаємного притягування. Атитюд як стійкі установки в ставленні людей один до одного. Бар'єри сприймання людини людиною.

ТЕМА №5. Група як соціально-психологічний феномен. Соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи.

Поняття малої соціальної групи. Структурні характеристики малої соціальної групи. Історія зародження проблематики малої соціальної групи. Основні ознаки малої соціальної групи. Класифікація малих соціальних груп за різними критеріями. Функції референтної групи. Утворення малої соціальної групи. Формування малої соціальної групи. Згуртованість групи: поняття, сутність, значення. Колектив як вищий рівень розвитку групи. Моделі розвитку групи. Психологічна теорія колективу. Стадії і умови розвитку колективу в теорії А.В.Петровського. Основні соціально-психологічні ознаки колективу. Суб'єкти психології колективу: окремі особистості, соціально-психологічні прошарки, референтні групи.

ТЕМА №6. Групова динаміка.

Група як динамічне утворення. Динамічні характеристики групи. Розвиток малої соціальної групи. Соціально-психологічні детермінанти виникнення малої групи. Етапи розвитку групи. Процес прийняття групових рішень. Процес групового тиску. Поняття конформізму та нонконформізму. Процеси керівництва та лідерства. Лідерство в малій групі: поняття, теорії лідерства, стилі лідерства. Конфлікт в групі та його причини. Внутрішньогрупові феномени. Ефективність групової діяльності. Соціометричні методи дослідження міжособистісних стосунків. Поняття соціометрії та її сутність. Поняття «соціально-психологічна атмосфера» і «соціально-психологічний клімат». Соціально-психологічний клімат як інтегральна соціально- психологічна характеристика групи і колективу

ТЕМА №7. Великі соціальні групи.

Поняття «велика соціальна група». Типологія великих соціальних груп. Відмінність великих соціальних груп та масових соціальних спільнот. Зміст і структура психології великих соціальних груп. Особливості функціонування великих соціальних груп. Групова свідомість і груповий спосіб поведінки. Психологічні способи контролю та регулювання діяльності і поведінки у великих соціальних групах. Поняття менталітету. Поняття неорганізована соціальна спільнота. Натовп як суб'єкт масової поведінки. Форми масової поведінки, їх психологічні характеристики. Паніка як форма масової поведінки. Чутки як соціально-психологічний феномен. Види чуток та їх психологічні особливості. Соціально-психологічні фактори розповсюдження чуток. Мода як форма масової поведінки. Психологічні механізми поширення моди.

ТЕМА №8. Соціальна психологія особистості.

Поняття особистості в соціології та загальній психології. Особистість в соціальній психології. Діалектика біологічного і соціального. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціально-психологічної феноменології. Особистість і

суспільство, проблеми співвідношення. Основні концепції особистості в соціальній психології: функціонально-рольова і сутнісна. Соціально-психологічні якості особистості. Атрибути особистості: свідомість, динамічність, активність, неповторність. Ознаки особистості. Простори існування та структура особистості. Загальна характеристика соціально-психологічних теорій особистості. Аналіз зарубіжних психологічних теорій особистості. Порівняльна характеристика основних моделей особистості. Основні напрямки дослідження особистості у вітчизняній психологічній науці.

ТЕМА №9. Соціалізація особистості як соціально-психологічний феномен.

Поняття соціалізації особистості. Первинна та вторинна соціалізація особистості. Структура процесу соціалізації. Різні підходи до визначення етапів соціалізації. Зміст процесу соціалізації в різних наукових напрямках. Сфери соціалізації: діяльність, спілкування, самосвідомість. Критерії соціалізованості особистості. Інститути та агенти соціалізації. Основні механізми соціалізації. Стихійні та цілеспрямовані механізми соціалізації. Механізми «зсування мотиву на ціль», ідентифікація, наслідування, прийняття та засвоєння соціальних ролей, навіювання, переконання, соціальна фасилітація, конформність. Соціалізація, десоціалізація, ресоціалізація та адаптація особистості. Формування захисних функцій особистості у процесі соціалізації. Гендер як психологічна і соціальна характеристика чоловіків та жінок, що формується в процесі соціалізації. Провідні чинники гендерної соціалізації.

ТЕМА № 10. Особистість у групі.

«Я» особистості як чинник становлення у групі. Проблема «Я» в структурі особистості у творах вітчизняних та зарубіжних психологів. Становлення «Я- концепції». Структура самосвідомості: самопізнання, самооцінка, самоконтроль. Наслідки позитивної і негативної самооцінки. Механізми формування самооцінки. Самоконтроль, відмінності між людьми з високим і низьким самоконтролем. Самоповага. Самоефективність. Специфіка входження особистості в групу. Соціальні норми. Фаза адаптації. Фаза індивідуалізації. Фаза інтеграції. Соціальний статус як показник місця особистості у суспільстві та її приналежності до певних груп. Влада й авторитет. Престиж. Показники престижу. Соціальна позиція. Соціальна роль. Форми рольової ідентичності: статева; етнічна; групова; політична. Соціальний ранг.

ТЕМА № 11. Соціальний вплив: рівні, зміст, феноменологія.

Інституційні рівні соціального впливу. Сім'я як інститут соціалізації. Емпіричні дослідження взаємозв'язку структурно-динамічних особливостей

родини як малої групи та соціального розвитку дитини. Система освіти як один із інститутів соціалізації. Завдання освіти. Учитель як професійний соціалізатор. Засоби масової інформації як агент соціалізації. Інтернет-комунікації: побудова «віртуальної особистості». Типологія користувачів Інтернет.

ТЕМА № 12. Соціальна регуляція поведінки особистості.

Основні феномени соціального впливу: вплив більшості - впливів меншості,

«свої» - «чужі», вплив формальних авторитетів. Основні феномени групового впливу. Вплив меншості: креативне рішення проблем. Основні напрямки соціальної регуляції (трансляція культури, соціальних норм і соціальних ролей) і форми прояву активності особистості в соціальному процесі (пізнання соціального світу, соціальна поведінка і самовизначення). Формування норм і цінностей як результат соціалізації. Засвоєння соціальних норм і формування персональної системи цінностей як один з результатів процесу соціалізації. Особливості ціннісних орієнтації на різних етапах соціалізації. Теорії та підходи до розглядання ієрархічної структури цінностей особистості (Мілтон Рокіч, Шалом Шварц, В. Білські).

ТЕМА № 13. Соціальна установка: поняття, функції, структура, динаміка. Поняття соціальної установки. Функції та структура установок. Взаємозв'язок установок і поведінки. Парадокс Лап'єра. Ієрархічна структура диспозицій особистості. Види соціальних установок. Формування та зміни соціальних установок. Вплив поведінки на атитюди: пояснювальні схеми (теорія самопрезентації, теорія когнітивного дисонансу, теорія самосприйняття).

ТЕМА 14. Я-концепція як результат соціального розвитку особистості. Формування Я-концепції. Структурні компоненти Я-концепції: когнітивний, афективний і поведінковий. Різні теоретичні підходи до вивчення Я - концепції в соціальній психології. Соціально-психологічна структура та якості особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр №5							
Тема № 1 Соціальна психологія як явище і як наука. Предмет та методи соціальної психології.	10	4	2	-	-	4	залік
Тема № 2 Етапи становлення та розвитку соціальної психології як науки	14	4	4	-	-	6	
Тема № 3. Спілкування як соціально-психологічний феномен. Сторони спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна	14	4	4	-	-	6	
Тема № 4. Міжособистісні відносини: спілкування та взаєморозуміння	10	2	2	-	-	6	
Тема № 5. Група як соціально-психологічний феномен. Соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи	14	2	4	-	-	8	
Тема № 6. Групова динаміка	14	4	4	-	-	6	
Тема № 7. Великі соціальні групи	14	4	4	-	-	6	
Всього за семестр № 5	90	24	24	-		42	
Семестр № 6							
Тема № 8. Соціальна психологія особистості	10	2	2	-	-	6	екзамен
Тема № 9. Соціалізація особистості як соціально-психологічний феномен	14	4	4	-	-	6	
Тема № 10. Особистість у групі	14	4	4	-	-	6	
Тема № 11. Соціальний вплив: рівні, зміст, феноменологія	10	2	2	-	-	6	
Тема № 12. Соціальна регуляція поведінки особистості	14	4	4	-	-	6	
Тема № 13. Соціальна установка: поняття, функції, структура, динаміка	14	4	4	-	-	6	
Тема № 14. Я-концепція як результат соціального розвитку особистості	14	4	4	-	-	6	
Всього за семестр № 6	90	24	24	-	-	42	

Всього за семестри №5 та № 6	180	48	48			84	
------------------------------	-----	----	----	--	--	----	--

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 5							
Тема № 1 Соціальна психологія як явище і як наука. Предмет та методи соціальної психології.	12	2	-	-	-	10	екзамен
Тема № 2 Етапи становлення та розвитку соціальної психології як науки	12	-	2	-	-	10	
Тема № 3. Спілкування як соціально-психологічний феномен. Сторони спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна	14	2	2	-	-	10	
Тема № 4. Міжособистісні відносини: спілкування та взаєморозуміння	14	-	-	-	-	14	
Тема № 5. Група як соціально-психологічний феномен. Соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи	12	2	-	-	-	10	
Тема № 6. Групова динаміка	12	-	2	-	-	10	
Тема № 7. Великі соціальні групи	12	2	-	-	-	10	
Всього за семестр № 5	90	8	6			74	
Тема № 8. Соціальна психологія особистості	14	2	2	-	-	10	
Тема № 9. Соціалізація особистості як соціально-психологічний феномен	14	-	-	-	-	14	
Тема № 10. Особистість у групі	14	-	-	-	-	14	
Тема № 11. Соціальний вплив: рівні, зміст, феноменологія	12	-	2	-	-	10	
Тема № 12. Соціальна регуляція поведінки особистості	12	2	-	-	-	10	
Тема № 13. Соціальна установка: поняття, функції, структура, динаміка	12	-	2	-	-	10	
Тема № 14. Я-концепція як результат соціального розвитку особистості	14	2	2	-	-	10	

Всього за семестр № 6	90	6	6			78
Всього за семестр № 5 та № 6	180	14	14	-	-	152

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
	Тема № 1 Соціальна психологія як явище і як наука. Предмет та методи соціальної психології.	
	<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Подвійний» статус соціальної психології. 2. Труднощі визначення предмета соціальної психології, різноманітність підходів. 3. Функції соціальної психології в суспільстві. 4. Співвідношення фундаментального і прикладного аспектів соціальної психології на сучасному етапі розвитку української держави. 5. «Контент-аналіз» як прийом формалізації і стандартизації способів аналізу документів. 6. Соціометричний метод (соціометрія), його можливості і недоліки, обробка результатів, соціограма. 7. Референтометрія. 	1-3, 6, 7, 12-16
	8. Проективні методи, їх особливості.	
	<p>Методи активного соціально-психологічного навчання (дискусійні, ігрові, сензитивний тренінг) і їх характеристики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Ґрунтуючись на розумінні предмета соціальної психології, виділити ряд проблем сучасного суспільства, які могли б стати об'єктом дослідження соціальних психологів. 10. Прочитайте в книзі Д. Майерс «Соціальна психологія» наступні теми: <ul style="list-style-type: none"> - «Соціальна психологія і суміжні науки» - с. 30-33. - «Я знав це!»: Чи не є соціальна психологія аналогом здорового сенсу? »- с. 40-45. 11. Суть явища хіндсайт? 	
	Тема № 2 Етапи становлення та розвитку соціальної психології як науки	
	<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні та теоретичні передумови виділення соціальної психології в самостійну науку. 2. Початок експериментального розвитку соціальної 	1-3, 7, 13-16.

	психології в перші роки XX століття.	
	<p>3. Зростання значення прикладних досліджень та їх специфіка в США.</p> <p>4. Розвиток ідей соціальної психології в Європі після Другої світової війни.</p> <p>5. Варіанти «нової парадигми» для соціальної психології XXI століття в європейських концепціях («теорія соціальних уявлень» С. Московічі, теорія соціальної ідентичності А. Тешфела, етогенічна теорія Р. Харрі).</p>	
	Тема № 3 Спілкування як соціально-психологічний феномен. Сторони спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна.	
	<p>1. «Обмін діями» як найважливіша умова спільної діяльності і його психологічний зміст.</p> <p>2. Подача себе і зворотній зв'язок.</p> <p>3. Різні способи опису структури взаємодії, основні поняття транзактного аналізу.</p> <p>4. Типи взаємодії і їх психологічний зміст.</p> <p>5. Експериментальні методи реєстрації взаємодії. 6. Схема Р. Бейлса і можливості її практичного використання.</p> <p>7. Теорія «діадичної взаємодії» (Р. Тібо і Г. Келлі), застосування теорії ігор для аналізу стратегії партнерів («дилема в'язня»).</p> <p>8. Проблеми взаємодії в символічному інтеракціонізмі (концепція Дж. Міда).</p> <p>9. Принципи дослідження взаємодії в діяльнісній парадигмі: взаємодія як форма організації спільної діяльності. (Л. Уманський).</p> <p>10. Написати роботу на тему «Якби я на 24 години став невидимим (ою)».</p> <p>Наведіть приклади відкритої, закритої і відстороненої позицій комунікатора.</p> <p>11. Прочитати в книзі Д. Майерс «Соціальна психологія» наступні розділи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Два способи переконання. Складові переконання. С. 313 - 327. <p>Дати відповідь на наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - У чому відмінності прямого та непрямого методів переконання? - Які виділяють елементи переконання? - Як впливає канал комунікації на формування переконання? - Якщо представлені дві протилежні точки зору, яка зі сторін буде мати перевагу, що виступає першою або другою? - Як зробити процес переконання ефективним? 	1- 3; 7; 13; 16.

	<p>12. Визначте зміст монологічного форми комунікативного процесу.</p> <p>13. Визначте зміст діалогічної форми комунікативного процесу.</p> <p>14. Визначте зміст полілогічні форми комунікативного процесу.</p>	
	Тема № 4 Міжособистісні відносини: спілкування та взаєморозуміння	
	<p>1. Роль міжособистісного сприйняття в процесі спілкування. Взаємне сприйняття і пізнання як основа встановлення взаєморозуміння партнерів.</p> <p>2. Механізми міжособистісного сприйняття (ідентифікація, рефлексія); роль емпатії в цих процесах.</p> <p>3. Ефекти міжособистісного сприйняття. Зміст і значення стереотипізації. роль соціальної установки при формуванні першого враження про людину (А.А. Бодальов).</p> <p>4. Інтерпретація причин поведінки іншої людини - феномен каузальної атрибуції.</p> <p>5. Структура атрибутивного процесу; види атрибуції (Г. Келлі); і її місце в міжособистісному сприйнятті.</p> <p>6. Емоційна сторона міжособистісного сприйняття - феномен атракції.</p> <p>7. Симпатія, дружба, любов як різні рівні атракції.</p> <p>8. Практичне значення досліджень атракції.</p> <p>9. У чому полягає необхідність спілкування для психічного розвитку людини?</p> <p>10. Яка роль різних видів спілкування в інтелектуальному розвитку людини?</p> <p>11. Яким чином спілкування впливає на становлення особистості?</p>	1, 2, 9-15.
	Тема № 5 Група як соціально-психологічний феномен. Соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи	
	<p>Прочитайте в книзі Д. Майерс «Соціальна психологія» розділ «Групова поляризація» с. 374-383.</p> <p>Підготуйте відповідь на наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Які види міжособистісних відносин в групі можна виділити? - Як характер взаємовідносин у групі залежить від рівня її розвитку? - Чим характеризуються типові взаємини в групі- тріаді? 	6.
	Тема № 6 Групова динаміка	

	<p>Підготувати відповіді:</p> <p>Які виділяють фактори ефективності трудової діяльності?</p> <p>- Як залежить ефективність групової роботи від її структури?</p>	2, 5, 10-14.
	<p>- Опишіть систему критеріїв і ознак ефективності групової роботи.</p> <p>- Які шляхи підвищення ефективності групової роботи можна назвати?</p> <p>Наведіть приклади прояву етноцентризму у відносинах між представниками різних етнічних груп.</p> <p>Наведіть приклади внутрішньогрупового фаворитизму в стосунках між студентськими групами.</p>	
	Тема № 7 Великі соціальні групи.	
	<p>Підготувати доповіді за темами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія етнічних груп. 2. Ментальність. 3. Національний характер. 4. Національна свідомість. 5. Особливості психічного складу українців. 	1-3, 14-16
	Тема № 8 Соціальна психологія особистості	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Висвітлити підхід до проблеми особистості в улюбленій соціальній теорії особистості та творах улюбленого письменника. Виконати порівняльну характеристику особливостей розгляду проблем особистості у науковій психології та художній літературі. 2. Здійснити графічну схему опрацьованого студентом матеріалу за темою «Основні теорії особистості, їх порівняльна характеристика». 	2-4, 9-12
	Тема № 9 Соціалізація особистості як соціально-психологічний феномен	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтувати необхідність вивчення проблеми соціалізації особистості майбутніми психологами. 2. Підготувати презентації за однією із тем: Гендерні стереотипи в педагогічних колективах. Міфи і реальність у подоланні гендерних стереотипів. Біологізаторський підхід до гендеру. Гендерні стереотипи в засобах масової комунікації. Стилі виховання хлопчиків та дівчат. Студенти можуть самостійно сформулювати тему дослідження, виходячи із своїх професійних і особистих інтересів. Дайте відповідь на наступні питання: -Який зміст поняття «соціальні норми»? -Охарактеризуйте структуру соціальних норм. -Які соціально-психологічні чинники сприяють засвоєнню соціальних норм? -Які соціально-психологічні фактори, що 	3, 4, 11-16

	перешкоджають засвоєнню соціальних норм? -Охарактеризуйте умови перетворення зовнішніх норм у внутрішні орієнтири поведінки. Розкрийте зміст поняття «життєва позиція» як індивідуального критерію соціалізації.	
	Тема № 10 Особистість у групі	
	Підготувати відповіді на запитання: 1. Самосвідомість особистості як чинник становлення у групі. 2. Специфіка входження особистості в групу. 3. Індивідуальні особливості людини і зовнішні поведінкові прояви. 4. Статусно-рольові характеристики особистості. 5. Статусно-рольові параметри особистості. 6. Поведінка особистості і соціальна напруженість.	1, 4, 8, 11-13
	Тема № 11. Соціальний вплив: рівні, зміст, феноменологія Визначити та навести конкретні приклади соціального впливу на функціонування конкретних сфер психіки окремої людини, груп людей і суспільної свідомості в цілому: Сфери: потребово-мотиваційна (знання, переконання, установки, ціннісні орієнтації, потяги, бажання); інтелектуально-пізнавальна (відчуття, уявлення, уява, пам'ять і мислення); емоційно-вольова (емоції, почуття, настрої, вольові процеси поведінки індивідів і груп людей); комунікативно-поведінкова (характер і особливості спілкування, взаємодії, взаємовідносини, міжособистісне сприйняття людей).	4, 5, 12-15
	Тема № 12. Соціальна регуляція поведінки особистості	2, 4, 10-12
	Підготувати відповіді на запитання: 1. Регулятори соціальної поведінки особистості. 2. Які психологічні якості людини забезпечують внутрішню суб'єктивну регуляцію соціальної поведінки. 3. Дайте характеристику механізмам вольової регуляції особистості. 4. Здійснити порівняльну характеристику основних феноменів групового впливу.	
	Тема № 13. Соціальна установка: поняття, функції, структура, динаміка	3, 4, 6

5. Індивідуальні завдання

		Прочитайте в книзі Д. Майерс «Соціальна психологія» розділ «поведінка та установки» с. 153-194. Підготуйте розширені відповіді на запитання: 1. Що таке соціальна установка? 2. Властивості соціальних установок. 3. Функції соціальних установок.	
		Тема № 14. Я-концепція як результат соціального розвитку особистості	4, 6, 14-16
		Прочитайте в книзі Д. Майерс «Соціальна психологія» розділ «Я» у соціальному світі» с. 64 - 98. Дайте відповідь не менше десяти разів на питання «Хто Я?», Потім десять раз на питання «Який Я?». Проаналізуйте зміст вашої «Я-концепції». Підготуйте розширену відповідь на запитання: 1. Що означає термін «Я-концепція»? 2. Які основні положення теорії «Я-копцепції» К. Левіна? Охарактеризуйте структуру «Я-концепції».	

5.1.1. Темы рефератів

1. Динаміка соціальних уявлень.
2. Психологія суспільної свідомості.
3. Проблема соціального впливу.
4. Проблема соціальної пам'яті.
5. Психологія міжособистісних і міжгрупових конфліктів.
6. Розвиток компетентного спілкування.
7. Атрибутивні процеси в соціальному пізнанні.
8. Особливості соціальної категоризації.
9. Психологія масового спілкування.
10. Масова комунікація як спілкування великих соціальних груп.
11. Сприйняття комунікатора як фактор комунікативного впливу.
12. Діагностика комунікативної компетентності.
13. Невербальна поведінка як показник щирості.
14. Проблема організаційної культури в соціальній психології.
15. Соціально-психологічні методи діагностики організацій.
16. Процес і механізми ділового спілкування.
17. Специфіка професійного спілкування в діяльності: а) менеджера; б) лікаря; в) педагога; г) юриста; д) психолога-консультанта.
18. Зворотній зв'язок в міжособистісному спілкуванні.
19. Соціально-психологічні проблеми визначення особистості в соціальній психології.
20. Роль етнічних стереотипів в міжособистісному сприйнятті.
21. Проблема ідентифікації індивіда з соціальною групою.
22. Адаптація до іншокультурного оточення.
23. Тренінг міжкультурної адаптації.

24. Мотиваційні аспекти психологічного благополуччя-неблагополуччя людини в сучасному суспільстві.
25. Технологія маніпуляції.
26. Психологічна ідентичність особистості.
27. Евристичні методи генерації ідей.
28. Феномен лідерства в неформальних групах.
29. Вікові особливості спілкування в шкільному класі.
30. Теорії комунікативної взаємодії.
31. Соціально-психологічні характеристики спільної діяльності.
32. Психологія політики.
33. Психологія соціальних змін.
34. Психологія влади.
35. Політична соціалізація.
36. Соціально-психологічні аспекти влади в організації.
37. Соціальні стереотипи.
38. Соціалізація і гендерні стереотипи в сучасному суспільстві.
39. Гендерна роль і гендерна ідентичність.
40. Проблеми реалізації особистості в умовах соціальної нестабільності.
41. Феномен самоставлення особистості.
42. Соціально-психологічні дослідження масової комунікації.
43. Фокус-група як дослідницький метод.
44. «Я-концепція» підлітка і його соціальне оточення.
45. Проблеми соціалізації підлітка в умовах швидких соціальних змін.
46. Проблема ідентичності в соціальній психології.
47. Зміст ціннісних орієнтацій молоді та образ соціального світу.
48. Гендерна соціалізація в процесі навчання.
49. Соціально-психологічні аспекти формування іміджу.
50. Соціально-психологічні теорії агресії.
51. Соціальна напруженість і її психологічна характеристика.
52. Стрес як психологічний стан особистості.
53. Психологічна типологія членів трудового колективу.
54. Механізми управління натовпом.

5.1.2. Вимоги до виконання та оформлення індивідуального завдання.

Обрану з переліку тему можна перефразувати, звузити, розширити тощо.

- Окрім реферативного опису робота обов'язково повинна містити виклад власних думок студента по обраній темі.

- Робота повинна мати логічну структуру (вступ, основну частину, висновки).

- При написанні основної частини, рекомендується відштовхуватися від визначень ключових понять теми. Наприклад, якщо вибрана тема

«Виховання і самовиховання особистості», то ключовими тут будуть поняття «особистість», «виховання», «самовиховання».

- Використання не менше трьох літературних джерел серед яких повинні бути представлені не тільки підручники, але й наукові праці дослідницького характеру (статті, монографії);

- Обов'язкова наявність списку літератури;

- Обов'язкова наявність посилань (у квадратних дужках) на використані літературні джерела.

- У якості літературних джерел допускається використання статей або інших оригінальних наукових матеріалів, узятих з мережі Інтернет. Але не готові реферати, курсові, контрольні, тощо.

- Самостійність роботи – найголовніша обов'язкова вимога. Робота обов'язково проходить перевірку «на плагіат»; готові реферати, «викачані» з популярних студентських сайтів не приймаються.

Вимоги до оформлення письмової тематичної роботи:

- 1) Обсяг – 8–10 листів формату А-4;
- 2) Шрифт – Times New Roman, кегль – 14;
- 3) Інтервал – 1,5;
- 4) Поля – всі по 2 см;
- 5) Вирівнювання – «по ширині».

5.2. Теми курсових

(не передбачено навчальним планом)

5.3. Теми наукових

(не передбачено навчальним планом)

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі: лекцій, практичних занять, а також самостійної та індивідуальної роботи, а саме використовуються наступні методи:

- інтерактивний метод,
- пояснювально-ілюстративний,
- метод наукового порівняння;
- частково-пошуковий метод,
- дослідницький метод;
- метод проектів у формі індивідуальних/групових навчальних проектів.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль.

5-й семестр:

1. Предмет соціальної психології
2. Природничий і гуманітарний підходи в соціальній психології
3. Етапи становлення соціальної психології як науки, кризи розвитку.

4. Особливості історичного розвитку соціальної психології.
5. Необіхевіоризм і соціальна психологія.
6. Психоаналіз і соціальна психологія.
7. Символічний інтеракціонізм та соціальна психологія.
8. Когнітивна соціальна психологія.
9. Ідеї гуманістичної психології в соціальній психології.
10. Методи в соціальній психології.
11. Формування прикладної та практичної соціальної психології.
12. Поняття про спілкування. Структура спілкування.
13. Види спілкування. Етапи спілкування.
14. Поняття і типи соціальної перцепції.
15. Проблема співвідношення зовнішнього Я особистості і її внутрішніх характеристик.
16. Ефекти, феномени механізми розуміння людини людиною.
17. Особливості формування першого враження.
18. Роль соціальних еталонів і стереотип в розумінні інших людей.
19. Каузальна атрибуція. Види і помилки каузальною атрибуції.
20. Структура і типи взаємодії.
21. Основні характеристики соціально-психологічних стратегій взаємодії між людьми.
22. Критерії визначення видів груп в соціальній психології.
23. Поняття про малу групу та її структуру.
24. Динамічні процеси в групі. Рівні розвитку групи.
25. Соціально-психологічні характеристики малої групи (згуртованість, конформізм, референтність, еталонність).
26. Особливості впливу членів групи один на одного.
27. Феномени групової поведінки: конформізм, групова поляризація, деіндивідуалізація.
28. Поняття про лідера і лідерства в соціальній психології.
29. Теорії, що пояснюють виникнення лідера і лідерство.
30. Стиль лідерства в групі і успішність діяльності.
31. Види великих соціальних груп.
32. Уявлення про психологічну структуру великих груп. Критерії соціальної стратифікації.
33. Суспільно-психологічні явища у великих соціальних групах (громадська думка, настрої, ціннісні орієнтації, звичаї, традиції).
34. Поняття про психологічний складі нації.
35. Соціально-психологічні характеристики стихійних груп.
36. Уявлення про масові соціальні рухи.
37. Психологічні теорії в дослідженні міжгрупової взаємодії.
38. Психологічні особливості міжетнічної взаємодії.

6-й семестр:

1. Підходи до вивчення особистості в соціальній психології та в інших областях психологічної науки.

2. Соціально-психологічні теорії особистості в закордонній і вітчизняній психології.
3. Соціалізація особистості. Основні механізми соціалізації.\
4. Основні етапи соціалізації особистості.
5. Сфери та інститути соціалізації особистості.
6. Основні моделі соціалізації особистості.
7. Родина як інститут соціалізації.
8. Освітні інститути та особистість.
9. Вплив засобів масової інформації
10. Вплив нових інформаційних технологій – Інтернет.
11. Епігенетичний принцип дослідження соціального розвитку особистості.
12. Гендер як психологічна і соціальна характеристика чоловіків та жінок, що формується в процесі соціалізації.
13. Я-концепція особистості з точки зору соціальної психології.
14. Соціальні ролі особистості. Співвідношення ролі та Я-особистості.
15. Соціальна установка як регулятор поведінки особистості.
16. Поняття про соціальну ідентичності особистості.
17. Розуміння соціальних установок в різних соціально-психологічних теоріях.
18. Ієрархічна структура диспозицій особистості (концепція В.Я.Ядова).
19. Соціально-психологічні властивості особистості.
20. Соціально-нормативна регуляція поведінки особистості.
21. Поняття просоціальної поведінки особистості. Альтруїзм.
22. Проблема асоціальної поведінки. Причини та форми асоціальної поведінки.
23. Соціально-психологічна дезадаптація особистості. Соціальна напруженість.
24. Соціально-психологічні методи розвитку та корекції особистості.
25. Соціально-психологічний статус особистості в групі та методи його вивчення (соціометричні процедури).
26. Розвиток самосвідомості і формування Я-концепції: чинники та механізми.
27. Структурні компоненти Я-концепції
28. Мінливість і стабільність Я-концепції

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль - 50 балів
- підсумковий контроль 50 балів.

Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни за семестр, визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені).

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті, які поширюється на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням (курсова робота, контрольна робота тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни. (Посилання на Положення про порядок визнання в Харківському національному університеті внутрішніх справ **результатів** навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті

http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non_formal_education.pdf

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських та практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи;
- оцінка роботи в малих групах.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівень самостійної підготовки до занять.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні) самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів, виконання прагматичних завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття

або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

*Підсумкові бали
навчальної
дисципліни*

*Загальна кількість
балів (перед підсумковим
контролем)*

*Кількість балів за
підсумковим контролем*

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Умови визначення навчального рейтингу здобувача, а також вимоги і критерії оцінювання деталізовані нижче.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ ЗА ОДИН СЕМЕСТР (однаковий для двох семестрів)			
Вид роботи	Кількість	Максимум балів за 1	Разом

Робота на лекційному занятті	24	0,5	12
Робота на семінарському занятті	24	1	24
Індивідуальне завдання	2	7	14
Експериментальне тестування	1	50	50
Всього			100
ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ			
Вид роботи	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання	
Робота на лекційному занятті	0,5	Всі лекції з даного курсу мають інтерактивний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені в обговорення питань лекції.	
	0,25	Даний бал отримують здобувачі, які не беруть участі у обговоренні, втім демонструють уважність і не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи	
	0	Здобувач не приймає участі в лекційному занятті, порушує дисципліну, не слухає викладача, постійно відволікається	
Робота на семінарському занятті	1	Здобувач бере участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача), виступає із змістовною доповіддю на питання за планом, проявляє ґрунтовну підготовку, висловлює власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріплює її аргументацією, правильно відповідає на уточнюючі питання	
	0,5	Здобувач бере участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача), за умови, що відповідь буде правильною і змістовною	
	0,25	Здобувач присутній на семінарському занятті, уважно слухає інших і іноді доповнює відповіді на питання заняття	
	0	Здобувач не приймає участі в занятті, порушує дисципліну, не слухає інших, постійно відволікається	
Індивідуальне завдання	7	Індивідуальне завдання передбачає виконання здобувачем письмової роботи за обраною темою, яка має науковий характер і ґрунтується на аналізі інформації не менш ніж з трьох наукових джерел. Максимальну кількість балів отримують здобувачі, які демонструють належний	

		рівень знань і розуміння теми, знайомство із основними тенденціями, виявляють аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	6-4	Індивідуальне завдання виконано частково та потребувало доопрацювання. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	3-1	Виконано частково, доопрацювання не було здійснене, терміни порушені. Роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Робота містить фактографічні неточності та/або необґрунтовані судження.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням вимог академічної доброчесності
Підсумковий контроль	1-50	<i>Підсумковий контроль (екзамен) проводиться у вигляді усних відповідей на білети, що включають три питання. У разі дистанційного навчання підсумковий контроль проводиться у вигляді тестів (50 питань) кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.</i>
	50-41	Відповіді на усі питання білету відтворюються в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
	40-31	При відповіді на питання екзаменаційного білету відтворюється значна частина питань. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень, певною мірою може аналізувати, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події. Але у відповідях допущені несуттєві помилки, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до фактів.
	30-21	В відповіді відтворюються основні моменти питань без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми,

		намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але відповідь неповна, припускаються помилки, припущені неточності.
	20-1	Оцінюється відповідь, що містить рівень елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів питань. Здобувач виявив неспроможність в повному обсязі висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях припущені суттєві помилки.
9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS		

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
80-84			
75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			

60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.

<https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Osnovy-socpsych.pdf>

2. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

<https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27765/1/Social-psychology.pdf>

3. Шахова О. Г. Соціальна психологія особистості Харків: «Контраст», 2019. 116 с.

[Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості.pdf](#)

Допоміжна:

4. Бандурка А.М., Землянская Е.В. Психология руководителя: монография Х. : Золотая миля, 2013. 720 с.

5. Скорюк В.Д. Соціальна психологія в схемах і коментарях: учб.-практ. пос. Київ : Сварог, 2017. 207 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

6. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>

7. Пошукова система Springer <https://link.springer.com/>

8. Пошукова система Scirus <https://www.elsevier.com/>

9. Пошукова система Google books <https://books.google.com/>
10. Пошукова система DOAJ <https://www.doaj.org/>
11. Пошукова система DOAB <https://www.doabooks.org/>
12. Пошукова система SpringerOpen <https://www.springeropen.com/>
13. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>